

Primijeno:	19.11.2019.
Klasifikacijska oznaka	Org. jed.
602-04/19-04/116	
Urudžbeni broj	Pril.
2158-83-07-19-1	

**ZAVRŠNO IZVJEŠĆE
UNUTARNJE PROSUDBE SUSTAVA ZA OSIGURAVANJE I
UNAPREĐIVANJE KVALITETE**

Studentska praksa na

Filozofskome fakultetu u Osijeku

studeni 2019.

SADRŽAJ

SADRŽAJ	2
1. Uvod	3
2. Povjerenstvo za unutarnju prosudbu.....	4
3. Postupak unutarnje prosudbe.....	6
3.1. Ciljevi unutarnje prosudbe	6
3.2. Zadatci Povjerenstva	6
3.3. Materijali za prosudbu	7
3.4. Plan i program unutarnje prosudbe.....	7
3.5. Izvješće o unutarnjoj prosudbi.....	8
4. Studentska praksa	8
5. Rezultati unutarnje prosudbe sustava za osiguravanje i unapređivanje kvalitete	9
5.1. Analiza snaga, slabosti, mogućnosti i prijetnji provođenja studentske prakse na FFOS-u	11
5.2. Rezultati evaluacije studentske prakse na Filozofskom fakultetu Osijek.....	18
5.2.1. Studenti.....	18
5.2.2. Mentorи	21
5.2.3. Rukovoditelji	23
5.3. Rezultati evaluacije školske prakse na Programu pedagoško-psihološko-metodičko-didaktične izobrazbe Filozofskog fakulteta u Osijeku	26
5.3.1. Polaznici	26
5.3.2. Mentorи	28
5.3.3. Ravnatelji.....	30
6. Zaključak i smjernice	32

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

FILOZOFSKI FAKULTET

1. Uvod

Studentskom praksom se nastoji povećati pripremljenost studenata za svijet rada. Može se promatrati kao određeni trening koji bi trebao rezultirati većim znanjima i vještinama te većom učinkovitošću u obavljanju budućega posla.

Važnost studentske prakse naglašava se putem jednoga od šest standarda iz grupe studijski programi u Standardima za vrednovanje kvalitete sveučilišta i sastavnica sveučilišta u postupku reakreditacije visokih učilišta. U tom standardu navodi se sljedeće:

„Visoko učilište omogućava učenje i stjecanje vještina studentskom praksom, gdje je primjenjivo.

Studentska praksa čini dio studijskih programa i organizirana je izvan visokog učilišta u suradnji s tržištem rada, gdje je to primjenjivo.

Studentska praksa provodi se na sustavan i odgovoran način koji omogućava postizanje predviđenih ishoda učenja povezanih sa studentskom praksom.“

Navedeno ukazuje na važnost prakse koja postaje dodatni resurs studijskog programa za dublje i cjelovitije usvajanje znanja, za suradnju s vanjskim dionicima kako bi studenti u realnim uvjetima primjenjivali i produbljivali znanja te na važnost sustavnog i odgovornog odvijanja ovog dijela nastave te praćenje ostvarivanja ishoda učenja predviđenih praksom. Brojne europske i hrvatske strategije okvir su za implementaciju i razvoj studentske prakse poput:

- Europa 2020, Strategija za pametan, održiv i uključiv rast
- Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o obnovljenom programu EU-a za visoko obrazovanje (COM(2017)247)
- Novi program vještina za Europu (COM(2016)381)
- Standardi i smjernice za osiguravanje kvalitete na Europskom prostoru visokog obrazovanja (ESG)
- Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije, 2014.
- Strategija cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja i razvoja karijere u Republici Hrvatskoj 2016. – 2020.

ESG Certifikat
sistava osiguranja
kvalitete u obrazovanju

- ESFOP Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.

Studija o stručnoj praksi u visokom obrazovanju (Botrić, MZO, 2016) ukazuje da je zastupljenost stručne prakse oko 54 % na sveučilišnim studijskim programima. Dodatno, na preddiplomskim programima taj postotak iznosi 42 % dok na diplomskim studijima raste na 57 %. Kada se promatra obuhvat studenata stručnom praksom, postotak preddiplomskih studenata i dalje je 42 %, ali postotak studenata diplomskih studija iznosi tek 50 %. Ovo istraživanje jasno ukazuje na važnost proširivanja i studijskih programa i većeg obuhvata studenata koji na diplomskoj, a osobito na preddiplomskoj razini sudjeluju u studentskoj praksi. Nadalje, utvrđeno je da oko četvrtina programa sa stručnom praksom nema definirane ishode, a kada se prate sveučilišni programi, manje od polovice programa ima mentore stručne prakse koje osiguravaju poslodavci – vanjski dionici.

Sukladno tomu, u sklopu unutarnje prosudbe sustava za kvalitetu 1) analizirana je zastupljenost studentske prakse u studijskim programima preddiplomske i diplomske razine koji se izvode na FFOS-u; 2) provedene su SWOT analize postojećih stručni praksi; 3) prikupljene su povratne informacije voditelja, mentora, rukovoditelja mentora i studenata o obilježjima stručne prakse koja se provodi na FFOS-u i o kompetencijama koje pohađanje studentske prakse omogućuje te u kojoj mjeri, a iz perspektive triju izvora podataka (studenata, mentora i rukovoditelja) te 4) izrađeno je izvješće o trenutačnom stanju i ponuđene su smjernice za unapređivanje kvalitete obrazovanja u skladu s promjenama u širem društvenom kontekstu.

U ovom će se Izvješću najprije prikazati *metodološki okvir za analizu studentske prakse*. Zatim slijedi *analiza i prikaz trenutačnoga stanja* na FFOS-u te u konačnici navest će se *opće smjernice za poboljšanje provođenja studentske prakse na FFOS-u*.

2. Povjerenstvo za unutarnju prosudbu

Sustav za osiguravanje i unapređivanje kvalitete predviđa različite mjere za osiguravanje kvalitete. Uz vanjsku prosudbu predviđeno je više internih mjera, uključujući i provedbu unutarnje prosudbe sustava za osiguravanje kvalitete. Provođenje unutarnje prosudbe predviđeno je i Priručnikom kvalitete 3.0 Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku (2015.).

ESG Certifikat
sistemske osiguranja
kvalitete u obrazovanju

Unutarnja prosudba sustava za osiguravanje kvalitete na Filozofskom fakultetu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku (u dalnjem tekstu: Filozofski fakultet ili Fakultet) provodi se na temelju obveza utvrđenih Promijenjenim i dopunjениm izdanjem Strategije razvoja Filozofskoga fakulteta za razdoblje od 2016. do 2020. godine usvojenim na sjednici Fakultetskoga vijeća 19. listopada 2015.

Na temelju članka 23. Statuta Filozofskog fakulteta Osijek i Priručnika za osiguravanje i unapređivanje kvalitete obrazovanja i znanstveno-istraživačkog rada na Filozofskom fakultetu Osijek, dekanica prof. dr. sc. Loretana Farkaš 28. veljače 2019. godine donijela je Odluku o imenovanju povjerenstva za provođenje unutarnje prosudbe sustava za osiguravanje kvalitete (KLASA: 602-04/19-04/30, URBROJ: 2158-83-07-19-1), kojom se članovima Povjerenstva za provođenje unutarnje prosudbe sustava za osiguravanje kvalitete u 2019. imenuju:

1. Izv. prof. dr. sc. Daniela Šincek, predsjednica, predstavnica nastavnika (Odsjek za psihologiju)
2. Izv. prof. dr. sc. Vesna Bjedov, članica, predstavnica nastavnika (Odsjek za hrvatski jezik i književnost)
3. Izv. prof. dr. sc. Boris Badurina, član, predstavnik nastavnika (Odsjek za informacijske znanosti)
4. Sara Kakuk, asistentica, članica, predstavnica suradničkih zvanja (Odsjek za pedagogiju)
5. Luka Pejić, asistent, član, predstavnik suradničkih zvanja (Odsjek za povijest)
6. Domagoj Burazin, dipl. iur., univ. spec. public. admin., voditelj Ureda za unapređenje i osiguranje kvalitete visokog obrazovanja, član, predstavnik administrativnog osoblja (Ured za unapređenje i osiguranje kvalitete visokog obrazovanja)
7. Vanesa Topalović, prof., stručna suradnica za znanost, projekte i međunarodnu suradnju, članica, predstavnica administrativnog osoblja (Ured za znanost, projekte i međunarodnu suradnju)
8. Valentina Galinec, studentica, članica, predstavnica studenata
9. mr. spec. Silvija Mihaljević, klinička psihologinja, članica, predstavnica vanjskih dionika (OŠ Antuna Mihanovića Osijek).

ESG Certifikat
sustava osiguranja
kvalitete u obrazovanju

3. Postupak unutarnje prosudbe

Postupak unutarnje prosudbe uključuje definiranje ciljeva unutarnje prosudbe i zadataka Povjerenstva, analizu materijala i dokumentacije za prosudbu, utvrđivanje plana i programa unutarnje prosudbe te pisanje izvješća o unutarnjoj prosudbi sustava za osiguravanje kvalitete.

3.1.Ciljevi unutarnje prosudbe

Ciljevi su unutarnje prosudbe sustava za osiguravanje kvalitete na Filozofskom fakultetu sljedeći:

- utvrditi postojanje studentske prakse na različitim studijskim programima koji se provode na FFOS-u
- utvrditi postojanje ishoda učenja postojećih kolegija koji se odnose na studentsku praksu
- analizirati prednosti, nedostatke, izazove i mogućnosti trenutačnog provođenja studentske prakse na pojedinim odsjecima
- prikupiti povratne informacije od različitih dionika (studenata, mentora i rukovoditelja mentora) o obilježjima studentske prakse i doprinosima razvoju ključnih kompetencija putem studentske prakse.

3.2. Zadaci Povjerenstva

Na temelju postavljenih ciljeva unutarnje prosudbe proizlaze zadaci Povjerenstva za provođenje unutarnje prosudbe. Na temelju pregleda postojećih dokumenata te, po potrebi, nakon konzultacija i anketa s predstavnicima dionika (Uprave, Povjerenstva za unapređenje i osiguravanje kvalitete, nastavnika, studenata, administrativnog i tehničkog osoblja te vanjskih dionika) zadaci su Povjerenstva usmjereni na analizu i ocjenu razvijenosti i učinkovitosti studentske prakse.

Nakon provedenoga postupka unutarnje prosudbe Povjerenstvo je izradilo završno izvješće o unutarnjoj prosudbi sustava za osiguravanje i unapređenje kvalitete u kojemu je prikazano trenutačno stanje te predložene mjere poboljšanja.

ESG Certifikat
sistava osiguranja
kvalitete u obrazovanju

3.3. Materijali za prosudbu

Postupak unutarnje prosudbe temeljen je na sljedećoj dokumentaciji:

- Pravilnik o stručnoj praksi studenata Filozofskoga fakulteta, travanj 2016. godine
- Promijenjeno i dopunjeno izdanje Strategije razvoja Filozofskoga fakulteta za razdoblje od 2016. do 2020. godine, listopad 2015.
- Priručnik za osiguravanje i praćenje kvalitete visokog obrazovanja na Filozofskom fakultetu u Osijeku, 3. izdanje, ožujak 2015.
- Pravilnik o ustroju i djelovanju sustava za osiguravanje kvalitete visokog obrazovanja na Filozofskom fakultetu (prosinac 2014.)
- Statut Filozofskoga fakulteta (9. srpnja 2014.)
- Priručnik kvalitete Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku (22. listopada 2018.)
- Zakon o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju RH (NN 45/09)
- Standardi i smjernice za osiguravanje kvalitete u Europskom prostoru visokog obrazovanja (ESG), dostupni na mrežnoj stranici:
<http://www.azvo.hr/index.php/hr/vrednovanja/postupci-vrednovanja-u-visokom-obrazovanju/audit-visokih-ucilista> (nova inačica, 14. – 15. svibnja 2015.)
- Studijski programi i izvedbeni planovi nastave na Filozofskom fakultetu u Osijeku.

3.4. Plan i program unutarnje prosudbe

Plan i program unutarnje prosudbe u 2019. godini obuhvatio je sljedeće aktivnosti:

- travanj: upoznavanje s procesom i dokumentima o osiguravanju kvalitete i Smjernicama za usklađivanje studijskih programa sa standardima kvalifikacija i izradu novih studijskih programa usklađenih s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom
- svibanj – lipanj: provođenje SWOT analiza, razgovori s voditeljima studentske prakse, priprema anketa
- lipanj – rujan 2019.: prikupljanje podataka putem anketa i njihova analiza
- listopad – studeni 2019.: završno izvješće

ESG Certifikat
sistava osiguranja
kvalitete u obrazovanju

3.5.Izvješće o unutarnjoj prosudbi

Povjerenstvo za provedbu unutarnje prosudbe na svojim je sastancima dogovorilo navedeni program rada i plan aktivnosti, odredilo ciljeve i svrhu te metode rada. Dogovorena je raspodjela rada među članovima povjerenstva uz okvirne teme te su definirana pitanja namijenjena pojedinim skupinama dionika tijekom postupka unutarnje prosudbe.

Povjerenstvo je prikupilo i analiziralo relevantne dokumente te je po potrebi obavljalo konzultacije s različitim dionicima. Analizirane su snage, slabosti, prilike i prijetnje za pojedine odsjeke te je utvrđena zajednička SWOT analiza za provođenje studentske prakse na FFOS-u. Povjerenstvo je pripremilo i usuglasilo ankete za studente, mentore i rukovoditelje mentora, provelo anketiranje te je obradilo prikupljene podatke.

4. Studentska praksa

U oblikovanju i provođenju studentske prakse moguće je razlikovati tzv. laissez-faire model i model s formalnom strukturon. Prvi pristup odlikuje se time da je studentima okvirno naznačeno što trebaju činiti na praksi, neki trebaju voditi dnevnik prakse, mentor na praksi ima diskrecijsko pravo odrediti koje će poslove student prolaziti. Kod modela s formalnom strukturon svaki je segment jasno određen – od uvodnih razgovora, pripreme životopisa, intervjuiranja i selekcije koje provode mentori i njihovi suradnici do procjene ishoda na radnom mjestu koju daju i tvrtka-domaćin i fakultet te se potpisuje formalni ugovor između triju stranaka (student, tvrtka i fakultet). ECTS bodovi jasno su određeni, a nakon prakse predaju se seminari i odvijaju aktivnosti debrifinga (razgovora sa svrhom razjašnjavanja i umanjivanja nepovoljnih pojava koje je student doživio tijekom prakse). Moguće je, temeljem organizacije odnosa broja studenata i mentora razlikovati model facilitacije u kojima se praksa odvija u manjim grupama do osam studenata koji rade s voditeljem (može biti zaposlenik ili fakulteta ili organizacije u kojoj se praksa odvija), ali i s drugim zaposlenicima; model mentora u kojem jedan student ima dodijeljenog jednog mentora koji s njim radi tijekom prakse i model nastavničkih baza koji omogućuje veću efikasnost. Kraiger, Ford i Salas (1993) naglašavaju da praksa treba rezultirati trima vrstama ishoda: kognitivnima (verbalno znanje, organizacija znanja i poznavanje strategija), ishodima zasnovanim na vještinama (koji uključuje razradu procedura i dobro poznavanje sastavnica

ESG Certifikat
sistava osiguranja
kvalitete u obrazovanju

postupaka te njihovo automatsko izvođenje) te afektivnim ishodima (odnose se na stavove i motivacijske aspekte odnosno motivaciju, postavljanje ciljeva i doživljaj samo-učinkovitosti).

Sukladno postavljenim ciljevima u nastavku se izlažu rezultati analize studentske prakse na FFOS-u u okviru unutarnje prosudbe.

5. Rezultati unutarnje prosudbe sustava za osiguravanje i unapređivanje kvalitete

U prikazu rezultata prvo će se prezentirati rezultati analize postojanja kolegija usmjerenih na studentsku praksu studenata te će se navesti imaju li ti kolegiji definiran sadržaj, ECTS-e i ishode.

U tablici 1. vidljivo je da se na FFOS-u izvodi 15 kolegija posvećenih studentskoj praksi na preddiplomskoj razini. Svi kolegiji imaju određeno studentsko opterećenje (ECTS), a većina (13) ima jasno definiran sadržaj i ishode. U preostalim dvama kolegijima nedostaju opisi i ishodi, ali trenutačno se razvijaju novi programi za navedene studije zbog toga što se već dugo provode u nepromijenjenom obliku. Vidljiva je znatna neravnoteža zastupljenosti kolegija vezanih uz studentsku praksu na preddiplomskoj i diplomskoj razini – na preddiplomskoj razini samo jedan studij ima kolegije studentske prakse – ukupno 4 kolegija, a preostalih 11 preddiplomskih studija nema niti jedan kolegij koji uključuje studentsku praksu. S druge strane, od ukupno 15 diplomskih studija, njih 11 ima studentsku praksu. Pri tome, studentsku praksu imaju svi studijski programi nastavničkog smjera i to su prakse pod nazivom Školska praksa ili Pedagoški praktikum. Na diplomskoj razini nenastavnički studiji koji imaju studentsku praksu jesu diplomski studij Psihologije, diplomski studij Mađarskog jezika i književnosti – komunikološki smjer te diplomski studij Engleskog jezika i književnosti – prevoditeljski smjer.

ESG Certifikat
sustava osiguranja
kvalitete u obrazovanju

Tablica 1. Prikaz zastupljenosti studentske prakse po studijskim programima na prediplomskim i diplomskim razinama koji se izvode na FFOS-u

Odsjek	Studij	Naziv kolegija	Sadržaj	ECTS	Ishodi
Engleski jezik i književnost	Preddiplomski studij	-	-	-	-
	Diplomski studij – nastavnički smjer	Školska praksa	Da	5	Da
	Diplomski studij – prevoditeljski smjer	Prevoditeljska praksa	Da	6	Da
Filozofija	Preddiplomski studij	-	-	-	-
	Diplomski studij	Školska praksa	Da	5	Da
Hrvatski jezik i književnost	Preddiplomski studij - jednopredmetni	-	-	-	-
	Diplomski studij - jednopredmetni	Školska praksa	Da	10	Da
	Preddiplomski studij - dvopredmetni	-	-	-	-
	Diplomski studij - dvopredmetni	Školska praksa	Da	5	Da
Informatologija	Preddiplomski studij - jednopredmetni	Praktičan rad I Praktičan rad II Praktičan rad III Praktičan rad IV	Da Da Da Da	2 3 4 4	Da Da Da Da
	Diplomski studij - dvopredmetni	-	-	-	-
	Diplomski studij - dvopredmetni	-	-	-	-
Informacijska tehnologija	Diplomski studij - dvopredmetni	-	-	-	-
Mađarski jezik i književnost	Preddiplomski studij	-	-	-	-
	Diplomski studij	Stručna praksa	-	5	-
Nakladništvo	Diplomski studij - dvopredmetni	-	-	-	-
Njemački jezik i književnost	Preddiplomski studij - jednopredmetni	-	-	-	-
	Preddiplomski studij - dvopredmetni	-	-	-	-
	Diplomski studij – nastavnički smjer - jednopredmetni	Školska praska	Da	10	Da
	Diplomski studij – nastavnički smjer - dvopredmetni	Školska praksa	Da	5	Da
	Diplomski studij – prevoditeljski smjer - dvopredmetni	-	-	-	-
Pedagogija	Preddiplomski studij				
	Diplomski studij	Pedagoški praktikum	Da	4	Da
Povijest	Preddiplomski studij	-	-	-	-
	Diplomski studij	Školska praksa	Da	5	Da
Psihologija	Preddiplomski studij	-	-	-	-
	Diplomski studij	Nadgledana praksa	-	4	-
Sociologija	Preddiplomski studij	-	-	-	-

Na temelju trenutačnoga stanja razvidno je da bi svakako valjalo proširiti, ukoliko je moguće, studentsku praksu i na preddiplomsku razinu te na diplomske studije koji nemaju predviđenu studentsku praksu.

U nastavku će se prikazati rezultati analize snaga, slabosti, mogućnosti i prijetnji u provođenju studentske prakse na FFOS-u.

5.1. Analiza snaga, slabosti, mogućnosti i prijetnji provođenja studentske prakse na FFOS-u

Snage, slabosti, mogućnosti i prijetnje analizirane su za praktičnu nastavu koja se provodi na različitim odsjecima FFOS-a (uključeni su Odsjek za engleski jezik i književnost (osim Prevoditeljske prakse koja se tek treba početi provoditi), Odsjek za hrvatski jezik i književnost, Odsjek za njemački jezik i književnost, Odsjek za informacijske znanosti, Odsjek za povijest, Odsjek za filozofiju, Odsjek za pedagogiju, Odsjek za psihologiju te Program za pedagoško-psihološko-didaktično-metodičku izobrazbu). U nastavku će se prikazati integrirani podatci dijelova SWOT analize.

Tablica 2. Sintetizirana SWOT analiza studentske prakse na FFOS-u

Prednosti (S)	Nedostatci (W)
<ul style="list-style-type: none"> - praktična primjena znanja usvojenog na studiju - interdisciplinarnost ili široki raspon ustanova u kojima se praksa može provoditi - jasno određeni zadatci koje studenti trebaju izvršiti uz dobru pripremu studenata - relativno male grupe koje mentorira jedan mentor - mogućnost naknade (za mentore na nastavničkim praksama) - praćenje studenata i putem mentora i putem voditelja na fakultetu 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatan broj mentora - nepostojanje honorara za mentore - bez mogućnosti da se osigura i vrednuje posebna priprema svih mentora - brojni administrativni zadatci - poteškoće za studente prilikom samostalnog odabira mentora - nejasne ili nepostojeće ciljane povratne informacije studenata o iskustvima i ostvarenim obvezama - poteškoće pri usklajivanju odlaska na praksu s ostalim nastavnim obvezama na fakultetu
Mogućnosti (O)	Opasnosti, prijetnje (T)
<ul style="list-style-type: none"> - materijalno nagrađivanje mentora - povećanje fonda sati praktične nastave - bolja i kvalitetnija suradnja mentora i nositelja praktične nastave - vježbaonice za studente (u sklopu samog Fakulteta ili Sveučilišta) - fleksibilnije održavanje studentske prakse - kontinuirana komunikacija s mentorima i sa studentima (u okviru Centra za karijere) - bolja povezanost s vanjskim dionicima 	<ul style="list-style-type: none"> - nedovoljna mogućnost nadgledanja svih aspektata provođenja prakse od strane voditelja prakse - gubitak entuzijazma i povećanje stresa zbog otežavajućih okolnosti provođenja prakse - negativni odraz nepoželjnih individualnih iskustava mentora, rukovoditelja i studenata na doživljaj studija i buduću zapošljivost studenata - smanjivanje broja studenata

Vidljivo je da studenti mogu na interdisciplinaran način i u raznolikim okruženjima primjenjivati znanja stečena na fakultetu, u relativno malim grupama i uz praćenje mentora koji su često honorirani i voditelja prakse. Ipak, nedostatak je da nisu svi mentorи honorirani, da je administracija bremenita, nedostaje i mentora, a povratne informacije studenata ne prikupljaju se sustavno te je nekada teško uskladiti pohađanje prakse s ostalim obvezama. Mogućnosti za poboljšanje praktične nastave nalaze se u povećanju broja sati prakse i materijalnih naknada mentorima, poboljšanje suradnje mentora i voditelja prakse, razvijanje vježbaonica za studente, poboljšanje komunikacije s mentorima putem Centra za karijere i bolja povezanost s vanjskim dionicima, no prijetnje praksi jesu nedovoljno voditeljevo nadgledanje svih aspekata prakse, učinci neugodnih iskustava sa studentima na praksi koji utječu na sliku o FFOS-u i buduću zapošljivost studenata te smanjivanje broja studenata. Osim ovih sintetiziranih podataka u nastavku će se prikazati SWOT analize za pojedine studentske prakse.

Tablica 3. SWOT analiza Školske prakse JP i Školske prakse DP na Odsjeku za hrvatski jezik i književnost – diplomski studij, nastavnički

Prednosti (S)	Nedostaci (W)
<ul style="list-style-type: none"> - interdisciplinarst - praktična primjena znanja matičnih znanosti stečenih u prediplomske studiju - praktična primjena pedagoških, psiholoških, didaktičkih i metodičkih znanja i kompetencija stečenih u diplomske studiju - učenje u praksi - neposredan uvid mentorovo nastavi - neposredan uvid nastavi kolegama studentima - upoznavanje s aktivnostima rada škole (nastavnim i nenastavnim te izvannastavnim) - stjecanje iskustva samostalnoga održavanja nastave 	<ul style="list-style-type: none"> - nejasan broj oglednih mentorovih sati - nejasan broj sati studentova samostalnog održavanja nastave - nejasan broj sati kojima student treba nazočiti kolegi studentu - povratna informacija studenata o ostvarenim obvezama iz Školske prakse
Mogućnosti (O)	Opasnosti, prijetnje (T)
<ul style="list-style-type: none"> - jača povezanost nastavnika nositelja predmeta Školska praksa i studenata tijekom ostvarivanja prakse - jača povezanost nastavnika nositelja predmeta Školska praksa i mentora u školama tijekom ostvarivanja prakse - kontinuirana komunikacija s mentorima i studentima 	<ul style="list-style-type: none"> - nedovoljna mogućnost nadgledanja ostvarivanja ishoda učenja kao standarda kompetentnosti - nedovoljna mogućnost praćenja i nadgledanja ostvarivanja cijelokupne Školske prakse - neujdnačenost kvalitete ostvarivanja Školske prakse zbog različitih čimbenika (npr. nastavne okolnosti) - mogućnost smanjivanja broja studenata, a samim tim i broja mentora, odnosno nastavnih radilišta

Tablica 4. SWOT analiza Školske prakse JP i Školske prakse DP na Odsjeku za engleski jezik i književnost – diplomski studij, nastavnički

Prednosti (S)	Nedostatci (W)
<ul style="list-style-type: none"> - interdisciplinarnost - precizna raspodjela radnih sati studentova opterećenja - temeljita pripremljenost studenata za odlazak u školu na praksu - obuhvaćenost nastave vježba na fakultetu - povezanost vježba na fakultetu s praksom u školama – prije i nakon obavljene prakse - obuhvaćenost prakse u osnovnim i srednjim školama - studentovo promatranje mentorove nastave - studentovo promatranje nastave kolege studenata - studentovo samostalno izvođenje nastave i u osnovnim i u srednjim školama - studentovo refleksivno bilježenje svih aspekata Školske prakse u definiranim oblicima (esej, portfolio) 	<ul style="list-style-type: none"> - veliko opterećenja studenata može utjecati na kvalitetu školske prakse
Mogućnosti (O)	Opasnosti, prijetnje (T)
<ul style="list-style-type: none"> - jača povezanost nastavnika nositelja predmeta Školska praksa i studenata tijekom ostvarivanja prakse - jača povezanost nastavnika nositelja predmeta Školska praksa i mentora u školama tijekom ostvarivanja prakse - kontinuirana komunikacija s mentorima i studentima 	<ul style="list-style-type: none"> - nedovoljna mogućnost nadgledanja ostvarivanja ishoda učenja kao standarda kompetentnosti - nedovoljna mogućnost praćenja i nadgledanja ostvarivanja cjelokupne Školske prakse - neujdnačenost kvalitete ostvarivanja Školske prakse zbog različitih čimbenika (npr. nastavne okolnosti) - mogućnost smanjivanja broja studenata, a samim tim i broja mentora, odnosno nastavnih radilišta

Tablica 5. SWOT analiza Školske prakse JP i Školske prakse DP na Odsjeku za njemački jezik i književnost – diplomski studij, nastavnički

- Prednosti (S)	Nedostatci (W)
<ul style="list-style-type: none"> - interdisciplinarnost - precizna raspodjela radnih sati studentova opterećenja - temeljita pripremljenost studenata za odlazak u školu na praksi - obuhvaćenost nastave vježbama na fakultetu - povezanost vježba na fakultetu s praksom u školama – prije i nakon obavljene prakse - postojanje nastavnih materijala na mrežnim stranicama FFOS-a koji prate dio sadržaja školske prakse - obuhvaćenost prakse u osnovnim i srednjim školama - studentovo promatranje mentorove nastave - studentovo promatranje nastave kolege studenata - studentovo samostalno izvođenje nastave i u osnovnim i u srednjim školama - studentovo refleksivno bilježenje svih aspekata Školske prakse u definiranim oblicima (esej, portfolio), uključujući Europski portfolio (ukupno 119 deskriptora) - ocjenjivanje sukladno ishodima (mentor vrednuje pripremu i izvođenje sata, voditelj ostale materijale koji su proizvodi Školske prakse) - postojanje nenadgledane prakse koja proširuje mogućnost zadovoljavanja studentovih interesa - stručni, zainteresirani i entuzijastični mentori koji, unatoč otegotnim okolnostima, nastoje što bolje prenijeti znanje i iskustvo mlađim kolegama - proces profesionalnog sazrijevanja studenata kroz Školsku praksu koji dovodi do izraženijeg profesionalnog identiteta, veće spremnosti na cijeloživotno učenje, prijenos znanja, ne samo budućim učenicima nego i budućim polaznicima Školskih praksi 	<ul style="list-style-type: none"> - velik broj studenata po jednom mentoru - nelogična veličina skupina studenata na praksi u odnosu na veličinu razreda (nekada deset studenata ima praksu u razredu od 7 učenika) - u nastavničkom opterećenju voditelja prakse nije predviđeno direktno nadgledanje – idealno bi bilo da nastavnik u ljetnom semestru ima samo opterećenje praksom i da se poveća broj sati koji se nastavniku priznaju kao opterećenje, a kako bi mogao direktno pratiti izvođenje Školske prakse - mentori u jednom polugodištu trebaju za studentsku grupu u nadgledanoj ili za pojedinog studenta u nenadgledanoj praksi izdvojiti 30 sati nastave - naknada mentora nadgledane prakse je preniska nedovoljna usklađenost zahtjeva mentora (i voditelja) u pogledu načina pripreme i metodičke izvedbe - veličina skupina određuje manji broj mentora nadgledane prakse - veliki broj mentora za nenadgledani dio prakse (svake godine od 70 do 90) s kojima je voditeljica Školske prakse u kontaktu
- Mogućnosti (O)	Opasnosti, prijetnje (T)
<ul style="list-style-type: none"> - osigurati voditelju rasterećenje od drugih nastavnih obveza priznavanjem stvarnog opterećenja na Školskoj praksi - otvaranje mogućnosti da se to opterećenje voditelja za Školsku praksu poveća (npr. kroz manje grupe,), a uz rasterećenje drugih obveza voditelja, kako bi voditelj mogao direktno pratiti izvođenje prakse u ustanovama - smanjivanje grupe koje prati pojedini mentor nadgledanog dijela Školske prakse - adekvatnije materijalno nagradjivanje mentora, a kako bi se ujednačili zahtjevi rada studenata na Školskoj praksi - prilagodba nastave – npr. usklajivanje s rasporedima (poput – izvođenja vježbi na fakultetu 1-2 dana u tjednu, a provođenje prakse ostala tri dana u tjednu – preduvjet je rasterećenje voditelja od ostale nastave u ljetnom semestru) - stipendiranje studenata (neki studenti moraju putovati iz mjesta u kojem pohađaju nenadgledanu praksu i Osijeku u kojem prate nadgledanu praksu i imaju vježbe i nekoliko puta tjedno) - prilagođavanje aplikacije (npr. da je na početnom prikazu vidljivo na koju se lekciju odnose zapisi) 	<ul style="list-style-type: none"> - gubitak motivacije mentora da ulažu veliki trud uz veliko opterećenje i malu naknadu - nedovoljna angažiranost mentora (npr. kod nenadgledane prakse) - stres studenata uslijed velike opterećenosti (npr. studenti DP njemačkog i engleskog imaju 2 x 3 sata vježbi na fakultetu tjedno + 2 x pratiti po 2 sata mentora, 5 sati kolege i održati 2 samostalna sata (nadgledane prakse) i 2 x 6 sati mentora i izvesti 12 sata (ukupno 144 sata) te za prakse na oba studija pripremiti svu dokumentaciju i uskladiti boravak u 4 škole i pohađanje vježbi na fakultetu) - nedovoljna mogućnost da voditelj nadgleda ostvarivanje ishoda učenja kao standarda kompetentnosti - nedovoljna mogućnost da voditelj prati i nadgleda ostvarivanje cijelokupne Školske prakse - neujednačenost kvalitete ostvarivanja Školske prakse zbog različitih čimbenika (npr. nastavne okolnosti, različite razvojne faze i sagorijevanje na poslu mentora) - mogućnost smanjivanja broja studenata, a samim tim i broja mentora, odnosno nastavnih radilišta

Tablica 6. SWOT analiza Praktičnog rada I, II, III i IV na Odsjeku za informacijske znanosti – preddiplomski studij

Prednosti (S)	Nedostatci (W)
<ul style="list-style-type: none"> - Praktična primjena znanja stečenih na studiju - Iskustvo rada u stvarnom okruženju - Širina i različitost ustanova u kojima se praksa odvija (od knjižnica do IT tvrtki) - Interni pravilnik jasno definira provođenje prakse odnosno poslove koje student može/treba obavljati - Mentorima u baštinskim ustanovama mentoriranje se vrednuje za napredovanje 	<ul style="list-style-type: none"> - Studenti ponekad moraju sami tražiti gdje će odraditi praksu - Nema stroge kontrole koliko je odrđena praksa u skladu s pravilnikom
Mogućnosti (O)	- Opasnosti, prijetnje (T)
<ul style="list-style-type: none"> - Studenti mogu sami pronaći/birati gdje će odraditi praksu što potencijalno povećava motivaciju studenta - Praksa u IT tvrtkama otvara mogućnost budućeg zaposlenja - Pozitivna iskustva prakse kako studenata tako i mentora u IT tvrtkama otvara tržiste rada završenim studentima 	<ul style="list-style-type: none"> - Nema kontrole jesu li odrđeni poslovi u skladu s pravilima za pojedine studijske godine što može negativno utjecati na ishode - Potencijalna negativna iskustva mentora mogu se negativno odraziti na reputaciju studija i u konačnici na zapošljivost studenata

Tablica 7. SWOT analiza Školske prakse na Odsjeku za povijest – diplomski studij

Prednosti/Snage (S)	Nedostaci/Slabosti (W)
<ul style="list-style-type: none"> • Dodir studenata s nastavnim radom u školi • Uhodani mentori uz plaćanje • Izvođenje u posljednjem semestru kad studenti nemaju nastavnih obveza • Mogućnost plaćanja stalnih mentora • Mogućnost izdavanja potvrda o mentorstvu • Motiviranost studenata • Relativno jednostavna aplikacija za studente • Mogućnost nadgledanja i savjetovanja studenata u praktičnom radu 	<ul style="list-style-type: none"> • Ograničenost sati prakse • Nemogućnost plaćanja svim mentorima • Preklapanje s praksama drugih studija • Teško provjeriti kvalitetu svakoga od mentora bez plaćanja • Teško omogućiti da svaki student praksu ima i u osnovnoj i u srednjoj školi • Slabija fleksibilnost oko termina održavanja prakse zbog osiguranja • Problem s evidencijom sati • Nesnalaženje mentora u aplikaciji
Mogućnosti/Prilike (O)	Opasnosti/prijetnje (T)
<ul style="list-style-type: none"> • Škole vježbaonice • Povećanje broja sati namijenjenih za praksu • Povećanje broja mentora uz plaćanje • Povezivanje s AZOO 	<ul style="list-style-type: none"> • Slaba motivacija mentora bez plaćanja (mala korist za napredovanje) • Nedovoljan broj mentora voljnih praksu održavati bez plaćanja • Eventualni problem s osiguranjem • Nedovoljno motivirani mentori • Organiziranje prakse za studente koji su posljednji semestar na Erasmusu

Tablica 8. SWOT analiza Školske prakse na Odsjeku za filozofiju – diplomski studij

Prednosti (S)	Nedostaci (W)
<ul style="list-style-type: none"> - Malen broj studenata (oko 12-ak studenata na godinu) - Rad u srednjim školama, gimnazijama - Stalni mentori - Praktična primjena znanja stečenih u preddiplomskome studiju - Praktična primjena pedagoških, psiholoških, didaktičkih i metodičkih znanja i kompetencija stečenih u diplomskom studiju - Učenje u praksi uvidom u nastavu mentora i kolega studenata - Upoznavanje s aktivnostima rada škole (nastavnim i nenastavnim te izvannastavnim) - Stjecanje iskustva samostalnoga održavanja nastave 	<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatak metodičke literature - Nedostatak metodičara filozofije - Malen broj mentora - Mali fond sati filozofije u srednjim školama - Mali fond sati prakse i vježbi u školi - Nedostatak praktične nastave i na preddiplomskoj razini - Nedostatak supervizijskih sastanaka (mentora i voditelja)
Mogućnosti (O)	Opasnosti, prijetnje (T)
<ul style="list-style-type: none"> - Bolja suradnja s mentorima (češći susreti uživo) tijekom ostvarivanja pedagoške prakse - Veći fond sati praktične nastave u školi 	<ul style="list-style-type: none"> - Tržište rada koje nije naklonjeno predmetima Etika i Filozofija u školi - Smanjivanje upisnih kvota i manji broj studenata filozofije - nedovoljna mogućnost praćenja i nadgledanja ostvarivanja cijelokupne Školske prakse

Tablica 9. SWOT analiza Pedagoškog praktikuma na Odsjeku za pedagogiju – diplomski studij

Prednosti (S)	Nedostaci (W)
<ul style="list-style-type: none"> - neposredan uvid u posao pedagoga - praktična primjena znanja stečenih u preddiplomskome studiju - praktična primjena stečenih pedagoških, psiholoških, didaktičkih i metodičkih znanja i kompetencija u praksi - iskustveno učenje - upoznavanje s aktivnostima rada škole (nastavnim i nenastavnim te izvannastavnim) - ostvarivanje samostalnih zadataka određenih programom prakse (sociometrijsko istraživanje, savjetovanje s učenicima, razgovori s nastavnicima, osmišljavanje i ostvarivanje pedagoške radionice) - manji broj studenata dodijeljenih na jednog pedagoškog mentora (do troje studenata) - zadovoljavajuća suradnja škola (pedagoga) i Fakulteta (nastavnika) 	<ul style="list-style-type: none"> - studenti često ne dobivaju jasnú završnu povratnu informaciju od svojih mentorova, a ne mogu vidjeti njihovo mišljenje i ocjenu u aplikaciji za Pedagošku praksu - teže uskladivanje odlaska u školu na praksi i nastavnih obveza na Fakultetu zbog povećanog broja sata u praksi (s 30 na 60 sati (Pedagoški praktikum I) i 90 sati (Pedagoški praktikum II)) - nejasni kriteriji odabira pedagoga mentora i nejasna kvaliteta njihova mentoriranja tijekom prakse - nema honorara za pedagoge-mentore
Mogućnosti (O)	Opasnosti, prijetnje (T)
<ul style="list-style-type: none"> - jača povezanost pedagoga-mentora i nastavnika na Odsjeku za pedagogu (češći susreti uživo) tijekom ostvarivanja pedagoške prakse - kontinuirana komunikacija s mentorima i studentima - omogućivanje prostora u rasporedu sati nastave za ostvarivanje pedagoške prakse u školi (npr 2 ili 3 radna tjedna tijekom kojih bi se ostvarivala samo praksa, u kontinuitetu) - intenziviranje suradnje s pedagozima-mentorima u okviru Centra za karijere na Filozofskom fakultetu u Osijeku - honoriranje pedagoga-mentora i sklapanje ugovora - praćenje rada pedagoga-mentora i stvaranje kriterija za njihov odabir 	<ul style="list-style-type: none"> - nedovoljna mogućnost nadgledanja ostvarivanja zadatka tijekom pedagoške prakse i njihove kvalitete - nedovoljna mogućnost praćenja i nadgledanja ostvarivanja cijelokupne pedagoške prakse - poteškoće u pohađanju nastave na Fakultetu tijekom ostvarivanja pedagoške prakse ukoliko se ne pronađe bolje rješenje (studentima neki izostanci zbog prakse nisu bili opravdani)

ESG Certifikat
sistava osiguranja
kvalitete u obrazovanju

Tablica 10. SWOT analiza Nadgledane prakse na Odsjeku za psihologiju – diplomski studij

Prednosti (S)	Nedostatci (W)
<ul style="list-style-type: none"> - Mogućnost odabira područja djelovanja u kojem će se obavljati praksa sukladno studentovim interesima - Jasan protokol upućivanja na praktičnu nastavu - Postojanje supervizijske podrške licenciranog supervizora - Individualizirana praksa (jedan do dva studenta u isto vrijeme pohađa praksu kod istog mentora) - Uvid u iskustva drugih studenata putem supervizijskih susreta - Veliki naglasak na profesionalnoj odgovornosti i etičnosti te odgovornosti prema klijentima (npr. usvajanje razlike tvrtke kao klijenta u nekim aspektima rada organizacijskog psihologa i rada sa zaposlenicima koji tada nisu neposredni klijenti u odnosu na rad s klijentima u kliničkoj psihologiji gdje je klijent pojedinac koji treba uslugu psihologa) - Entuzijazam mentora i studenata - Praktična primjena stečenih znanja koja rezultira povećanim samopouzdanjem - Susreti s praktičnim radom putem praktičnih ispitna na nekim ranijim kolegijima (<i>prevencije, organizacijska psihologija</i>) ili putem vizitacije (<i>razvojne psihologije, organizacijska psihologija</i>) - Upoznavanje organizacija i ustanova u kojima rade psiholozi - Razvijanje vrednovanja i uvažavanja rada u interdisciplinarnim timovima - Samostalno izvršavanje radnih zadataka psihologa sukladno trenutačnoj razini obrazovanja - Osvještavanje potrebe za dodatnim propisanim obrazovanjem (npr. za primjenu psihodijagnostičkih sredstava kategorije C) 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatan broj sati praktične nastave - nepostojanje nikakve materijalne nagrade za mentore - nedostatan broj mentora, osobito u Osijeku, za neka područja praktične nastave (rad sa zlostavljanom djecom, organizacijska) - nepostojanje obvezne prakse iz svih ključnih područja rada psihologa (obrazovanje, socijalna skrb, klinička i zdravstvena psihologija i organizacijska psihologija) - povećani troškovi za studente koji biraju mentora nekog tko je izvan mjesta njihova stanovanja, a zbog specifičnog interesa i renomea određenog mentora (npr. klinička praksa u Požegi, organizacijska praksa u Zagrebu, praksa u radu sa zlostavljanom djecom u Zagrebu...) - neujednačenost zahtjeva (osobito emocionalnih) za pohađanje različitih praksi (npr. rad sa zlostavljanom ili umirućom djecom u usporedbi s testiranjem budućih vozača) - nepostojanje mogućnosti da se osigura i vrednuje posebna priprema svih mentora (njihovo sudjelovanje je na bazi dobrovoljnosti te se nastoji smanjiti opterećenje i nude se individualne konzultacije) - nepostojanje nastavnog opterećenja za ovu praksu za voditelja prakse – nije moguće organizirati posjete na praksi - dosta administrativnih zadataka oko prakse – tek će se od jeseni vrednovati voditelju kao dio radnih zaduženja - zbog raznolikosti prakse, nedovoljna specifičnost ishoda studentske prakse - nepostojanje specifične povratne informacije studenata - nedovoljna vidljivost podataka o studentskoj praksi, ishodima, mogućim mentorima vanjskim dionicima i budućim studentima – otežano zbog GDPR-a
Mogućnosti (O)	Opasnosti, prijetnje (T)
<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje više predmeta studentske prakse – po jedan za svako od glavnih područja praktične nastave (izmjena programa) - mogućnost razvijanja specifičnih ishoda za svako od navedenih područja studentske prakse - fleksibilnost – kako bi se smanjilo opterećenje na mentore: da se studenti podijele u četiri grupe i tijekom četiri semestra diplomskog studija prolaze naizmjenično četiri područja studentske prakse - razvijanje vježbaonica (npr. za organizacijsku ili kliničku psihologiju) u okviru samog fakulteta ili sveučilišta (npr. Centar karijera ili studentsko savjetovalište) - materijalna naknada mentorima - razvijanje edukacije mentora uz odgovarajući status i vrednovanje u HPK - povećanje broja dodijeljenih bodova za mentoriranje studenata pri HPK - uvođenje nastavnog opterećenja za voditeljstvo prakse - uvođenje fonda za stipendije odlaska na praksu (put, stanovanje) za određene specifične prakse (npr. Poliklinika za zaštitu djece grada Zagreba) - uvođenje vizitacijskih praktičnih susreta na preddiplomskoj razini studija - vrednovanje volonterskog iskustva uz mentoriranje psihologa dijelom ECTS-a 	<ul style="list-style-type: none"> - nedovoljna mogućnost nadgledanja provođenja studentske prakse - financijski izazovi koji otežavaju provođenje praktične nastave - gubitak entuzijazma kao osnovne pokretačke sile kako rada mentora tako i studenata - manje mogućnosti izbora studenata slabijeg imovinskog stanja mjesto izvršavanja studentske prakse - nedovoljna kooperativnost i visoko administriranje nekih organizacija i ustanova u kojima se odvija praksa - materijalno opterećenje roditelja studenata zbog plaćanja osiguranja (ulazi u svotu dozvoljenu za zaradu studenta koji je roditeljima na poreznoj kartici kao olakšica te ponekad roditelji, ne znajući za ovaj podatak, moraju platiti porez)

Tablica 11. SWOT analiza Školske prakse u Programu pedagoško-psihološko-didaktičko-metodičke izobrazbe

Prednosti (S)	Nedostatci (W)
<ul style="list-style-type: none"> - interdisciplinarst - praktična primjena znanja matičnih znanosti stečenih u inicijalnome obrazovanju - praktična primjena pedagoških, psiholoških, didaktičkih i metodičkih znanja i kompetencija stečenih na PPDM izobrazbi - učenje u praksi - nazočnost mentorovoj nastavi - upoznavanje s aktivnostima rada škole - stjecanje iskustva samostalnoga održavanja nastave 	<ul style="list-style-type: none"> - nedovoljna razvidnost mentorovih (nastavnih) obveza u okviru Školske prakse - ciljana povratna informacija polaznika o iskustvu polaganja Školske prakse
Mogućnosti (O)	Opasnosti, prijetnje (T)
<ul style="list-style-type: none"> - jača povezanost nastavnika nositelja predmeta Školska praksa i polaznika tijekom ostvarivanja prakse - jača povezanost nastavnika nositelja predmeta Školska praksa i mentora u školama tijekom ostvarivanja prakse 	<ul style="list-style-type: none"> - nedovoljna mogućnost nadgledanja ostvarivanja ishoda učenja kao standarda kompetentnosti - nedovoljna mogućnost praćenja i nadgledanja ostvarivanja cjelokupne Školske prakse - neujdnačenost kvalitete ostvarivanja Školske prakse zbog različitih čimbenika (npr. nastavne okolnosti) - mogućnost smanjivanja broja polaznika, a samim tim i broja mentora, odnosno nastavnih radilišta

U tablicama 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10. i 11. vidljivo je svo bogatstvo i različitost, ali i ranije navedene sličnosti izdvojene u tablici 1. izvođenja studentske prakse na FFOS-u. Da bi se dobila povratna informacija, anketom su prikupljene povratne informacije studenata, mentora studentske prakse i rukovoditelja tih mentora.

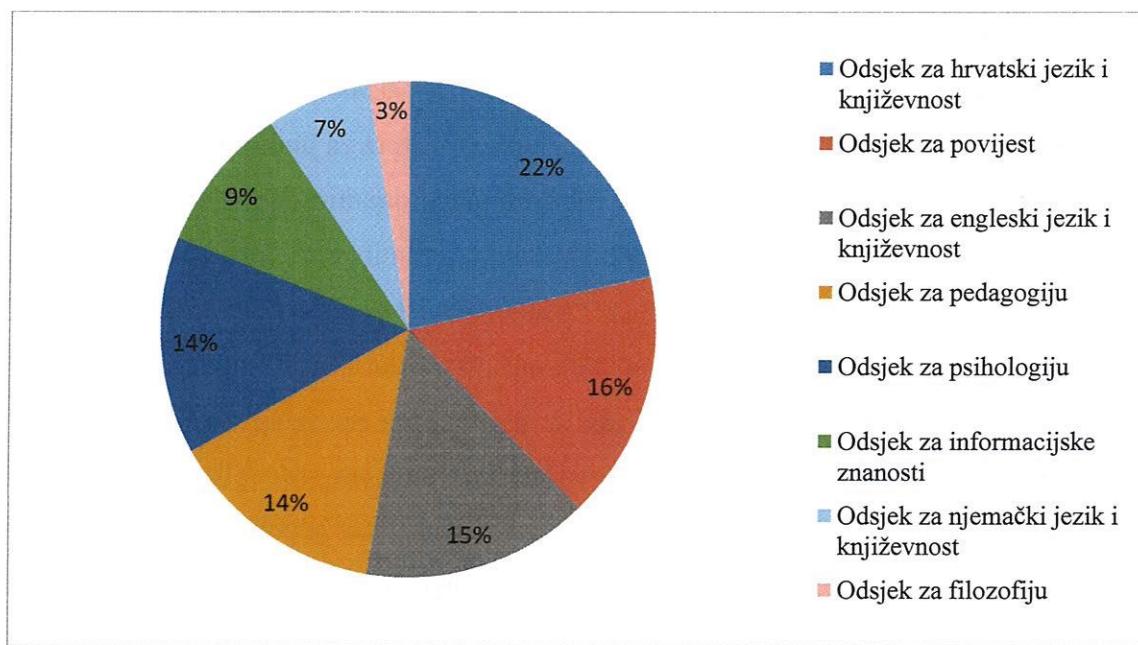
5.2. Rezultati evaluacije studentske prakse na Filozofskom fakultetu Osijek

5.2.1. Studenti

Anketu evaluacije studentske prakse na Filozofskom fakultetu Osijek ispunilo je sveukupno N = 148 studenata (zastupljenost studenata prema pojedinom odsjeku prikazana je na grafičkom prikazu 1.).

ESG Certifikat
sistava osiguranja
kvalitete u obrazovanju

Grafički prikaz 1. Broj ispunjenih anketa prema odsjecima fakulteta

Većina je studenata u studentsku praksu bila uključena jednom (41.2 %) ili dva puta (31.8 %) tijekom studija, dok je nešto manji broj bio uključen u praksi tri (13.5 %) ili više od tri puta (13.5 %). Na većini odsjeka fakulteta studenti su studentsku praksi obavili tijekom diplomskog studija (89.9 %), dok je svega 9.5 % studenata praksi obavilo tijekom preddiplomskog studija (studenti Odsjeka za informacijske znanosti). Studenti su mentora ili ustanovu za studentsku praksu birali sami (43.9 %), uz pomoć voditelja prakse na fakultetu (12.8 %) ili im je mentor bio dodijeljen (30.4 %). Većina studentske prakse Filozofskog fakulteta Osijek odvija se u ustanovama na području grada Osijeka (69.6 %), dok na određenim odsjecima studenti imaju mogućnost praksi obaviti u vlastitom mjestu stanovanja ili nekom drugom mjestu, stoga je fakultet ostvario suradnju s ustanovama i mentorima u različitim gradovima diljem Republike Hrvatske, npr. Beli Manastir, Đakovo, Daruvar, Slatina, Slavonski Brod, Vinkovci, Vukovar, Zagreb, Županja itd. Studentska praksa u koju su uključeni studenti fakulteta individualna je, jedan na jedan s mentorom (35.1 % studenata) ili u grupi s drugim studentima (41.9 %) s jednim mentorom. Glede međunarodne studentske prakse, od sveukupnog broja studenata koji su ispunili anketu evaluacije samo je njih troje bilo uključeno u praksi i to u trajanju od dva, tri i pet mjeseci.

U svrhu evaluacije studentske prakse na Filozofskom fakultetu Osijek ispitano je zadovoljstvo studenata nekim aspektima prakse, mentorima te doprinosima prakse njihovom osobnom razvoju (*Napomena: svi daljnji rezultati izraženi su u obliku aritmetičke sredine na skali od 1 do 5, osim kada je to drukčije navedeno*). Glede generalnog zadovoljstva obaljenom

ESG Certifikat
sistava osiguranja
kvalitete u obrazovanju

studentskom praksom, studenti iskazuju visoko zadovoljstvo ($M = 4.20$, $SD = 0.974$). Također, studenti su vrlo zadovoljni mentorom prakse ($M = 4.38$, $SD = 0.965$), voditeljem studentske prakse na fakultetu ($M = 4.31$, $SD = 0.961$) te dostupnošću mentora za praksu ($M = 4.46$, $SD = 0.860$), dok nešto manje zadovoljstvo studenti iskazuju glede organizacije studentske prakse ($M = 3.78$, $SD = 1.204$). Na skali od 1 do 3 (1 = premalo, 2 = optimalno, 3 = previše) studenti su procjenjivali trajanje, operativne procedure i zastupljenost prakse tijekom cjelokupnog studija. Uglavnom su zadovoljni količinom operativnih procedura vezanih uz praksu, kao što je npr. pisanje dnevnika prakse ($M = 2.11$, $SD = 0.423$), dok su nešto manje zadovoljni trajanjem studentske prakse ($M = 1.59$, $SD = 0.648$) i njenom zastupljenosti tijekom cjelokupnog studija ($M = 1.28$, $SD = 0.532$). Gotovo svi se slažu kako je potrebno uvesti praksu tijekom više godina studija i to u dužim periodima s ciljem stjecanja potrebnog iskustva. Studenti smatraju kako tijekom studentske prakse stječu praktično iskustvo u području studija ($M = 4.07$, $SD = 1.004$) te bolje razumijevanje koncepta, teorija i vještina potrebnih za rad ($M = 4.22$, $SD = 0.908$). Također, studentska praksa, prema njihovu mišljenju, realistična je slika njihova budućega posla ($M = 4.12$, $SD = 1.030$). Unatoč tome što se studenti u nešto manjoj mjeri slažu kako ih studentska praksa priprema za svijet rada ($M = 3.14$, $SD = 1.234$), oni bi ju uglavnom preporučili kolegama na fakultetu ($M = 3.85$, $SD = 1.197$).

Studenti su putem ankete izrazili i svoje zadovoljstvo mentorima na studentskoj praksi smatrajući ih u velikoj mjeri dostupnima za pitanja ($M = 4.69$, $SD = 0.698$), stručnima ($M = 4.68$, $SD = 0.729$) te spremnima pomoći ($M = 4.66$, $SD = 0.724$). Većina smatra kako mentori ne očekuju previše od njih ($M = 2.07$, $SD = 1.176$) te im ne daju preveliku odgovornost ($M = 2.06$, $SD = 1.168$).

Na temelju provedenog istraživanja Agencije za znanost i visoko obrazovanje (dr. sc. Katarina Pažur Aničić, prof. dr. sc. Diana Šimić, prof. dr. sc. Blaženka Divjak) o zapošljivosti studenata koji su diplomirali 2015./2016. akademske godine, izdvojeno je ukupno 25 generičkih i prenosivih kompetencija te pet digitalnih kompetencija kako bi se utvrdilo na kojoj su ih razini studenti Filozofskog fakulteta Osijek imali prilike razvijati tijekom studentske prakse. Kao najistaknutije kompetencije koje su stekli na praksi, studenti ističu *kritičnost i samokritičnost* ($M = 4.27$, $SD = 0.900$), *samostalnost u radu* ($M = 4.18$, $SD = 0.946$), *odgovornost u radu i procjenu kvalitete vlastitog rada* ($M = 4.13$, $SD = 0.942$) te *prilagodbu i djelovanje u novim situacijama* ($M = 4.07$, $SD = 1.021$). Studenti smatraju kako na studentskoj praksi nisu mogli dovoljno razvijati *sposobnost poznavanja rada drugih zemalja u dijelu profesije* ($M = 1.68$, $SD = 0.984$) te *sposobnost rada s pripadnicima drugih kultura ili orientacija* ($M = 1.95$, $SD = 1.168$), što je i očekivano zbog manjka prilika za iste.

obzir vrstu profesije, kao i geografsko područje na kojem su studenti obavljali praksu. Nešto niže studenti su procijenili i razinu stečene *sposobnosti razumijevanja stručne literature na stranom jeziku* ($M = 2.26$, $SD = 1.306$) te *pisanja i govorenja na stranim jezicima* ($M = 2.29$, $SD = 1.449$), što ukazuje na nedostatak korištenja stranih jezika u području struke u realnim radnim okruženjima.

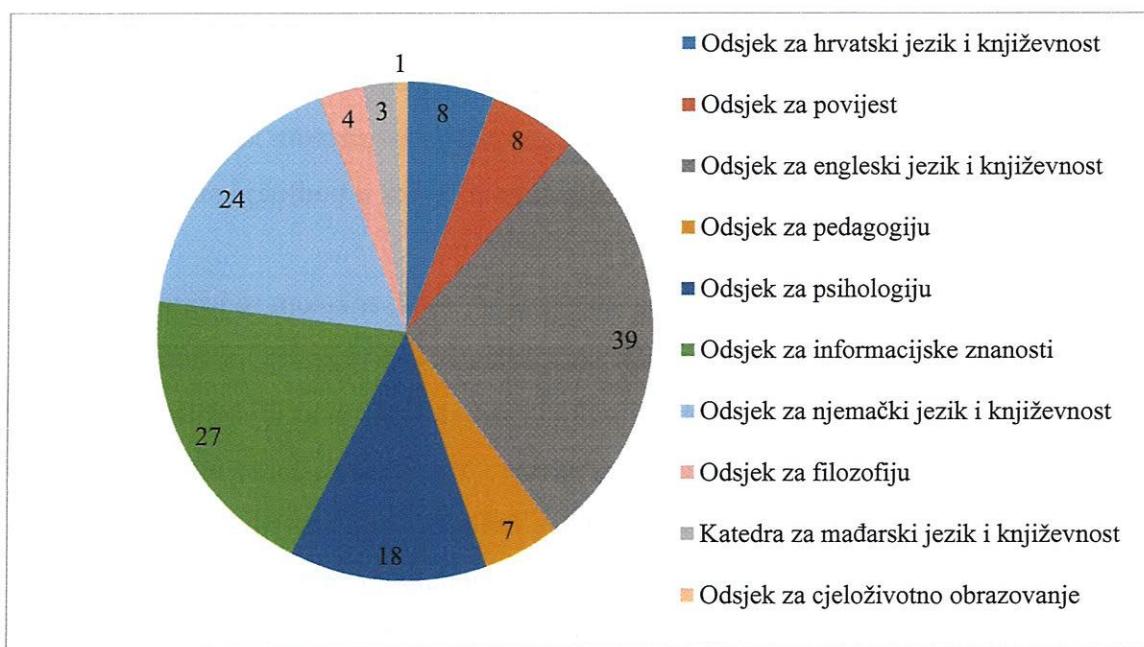
Uz procjenu stečenih kompetencija na studentskoj praksi, anketom se ispitalo i doprinos prakse osobnom razvoju studenata. Na temelju rezultata može se uočiti kako studenti uviđaju pozitivne strane studentske prakse, posebice to što su mogli steći uvid u vlastite jake i slabe strane ($M = 4.26$, $SD = 0.868$) te dobiti znanja, vještine i tehnikе koje dosad nisu imali prilike naučiti tijekom nastave ($M = 4.21$, $SD = 0.998$). Također, studenti smatraju kako su na studentskoj praksi postigli napredak u njihovom profesionalnom razvoju ($M = 4.08$, $SD = 1.040$) te stekli profesionalna znanja važna za buduću karijeru ($M = 4.03$, $SD = 1.013$). Studenti se u nešto manjoj mjeri slažu s time kako su na praksi stekli veće samopouzdanje ($M = 3.98$, $SD = 1.053$) te kako su akademski zadatci tijekom fakultetskog obrazovanja povezani s njihovim budućim poslom ($M = 3.81$, $SD = 1.103$).

5.2.2. Mentorи

Anketu evaluacije studentske prakse Filozofskog fakulteta ispunilo je sveukupno $N = 96$ mentora studentske prakse, od čega 92.7 % ženskih mentorica i 7.3 % muških mentora prosječne dobi $M = 43.84$ godina ($SD = 8.910$). Većina mentora visoke je stručne spreme (98.0 %), jedan mentor je više stručne spreme (1.0 %), a jedan je završio doktorski studij (1.0 %). Najviši postotak mentora koji je ispunio anketu zaposlen je na radnom mjestu učitelja, nastavnika ili profesora, a uključili su se i knjižničari, psiholozi iz različitih ustanova, *web developeri* itd. Prosječan broj godina tijekom kojih su mentori bili uključeni u studentske prakse je $M = 6.49$ ($SD = 6.031$), a u prosjeku mentoriraju $M = 2.75$ ($SD = 3.061$) studenata godišnje. Većina mentora studentsku praksu provodi individualno (72.9 %), odnosno jedan na jedan sa studentom, a manji broj njih grupno (16.7 %) s više studenata zajedno. Ostatak mentora provodi praksu na oba navedena načina, ovisno o zainteresiranosti studenata i količini vlastitog posla. Studenti kod mentora na praksu najčešće dolaze tijekom diplomskog studija (50.0 % studenata), određeni broj dolazi tijekom preddiplomskog i diplomskog studija (30.2 %), a najmanji dio dolazi samo tijekom preddiplomskog studija (19.8 %). Na grafičkom prikazu 2. može se vidjeti koliki broj studenata s pojedinog odsjeka fakulteta mentoriraju mentori koji su ispunili anketu evaluacije prakse.

ESG Certifikat
sistava osiguranja
kvalitete u obrazovanju

Grafički prikaz 2. Broj studenata s pojedinih odsjeka fakulteta koje mentoriraju mentor uključeni u evaluaciju studentske prakse.

Kako bi se provela mentorova evaluacija studentske prakse, ispitan je njihovo općenito zadovoljstvo praksom i nekim njezinim aspektima, zadovoljstvo studentima na praksi te mogućnost razvoja vještina studenata. Također, mentori su u anketi procijenili doprinose mentoriranja njihovom osobnom razvoju. (*Napomena: svi daljnji rezultati izraženi su u obliku aritmetičke sredine na skali od 1 do 5, osim kada je to drugačije navedeno*). Glede generalnog zadovoljstva studentskom praksom mentori su iskazali izrazito zadovoljstvo ($M = 4.56$, $SD = 0.519$). Mentori su također vrlo zadovoljni organizacijom studentske prakse ($M = 4.21$, 0.767), angažmanom studenata ($M = 4.50$, $SD = 0.616$) i njihovim izvršavanjem dužnosti vezanim uz praksu, npr. pisanje dnevnika prakse, dolasci na konzultacije i sl. ($M = 4.57$, $SD = 0.645$). S druge strane, mentori su iskazali nezadovoljstvo sustavom nagrađivanja prakse ($M = 2.98$, $SD = 1.281$). Na skali od 1 do 3 (1 = premalo, 2 = optimalno, 3 = previše) mentori su procjenjivali trajanje i zastupljenost prakse tijekom studija te komunikaciju s voditeljem studentske prakse na fakultetu. Mentori smatraju kako je studentska praksa tijekom studija premalo zastupljena ($M = 1.47$, $SD = 0.502$) te traje prekratko ($M = 1.72$, $SD = 0.517$). Uglavnom se svi mentori slažu kako bi praksa trebala biti puno duža te uvedena na ranijim godinama studija ili barem češće zastupljena tijekom viših godina studija. Također, smatraju kako bi trebalo biti nešto više komunikacije s voditeljem studentske prakse na fakultetu ($M = 1.81$, $SD = 0.392$). Mentori se u velikoj mjeri slažu kako bi preporučili svojim kolegama da prihvate mentorstvo studentima na praksi ($M = 4.48$, $SD = 0.858$) te kako studenti tijekom prakse stječu praktično iskustvo u

području studiranja ($M = 4.21$, $SD = 0.845$). Također, mentori se slažu kako praksa studentima daje realističnu sliku budućeg posla ($M = 4.07$, $SD = 0.897$) te ih priprema za svijet rada ($M = 4.07$, $SD = 0.798$).

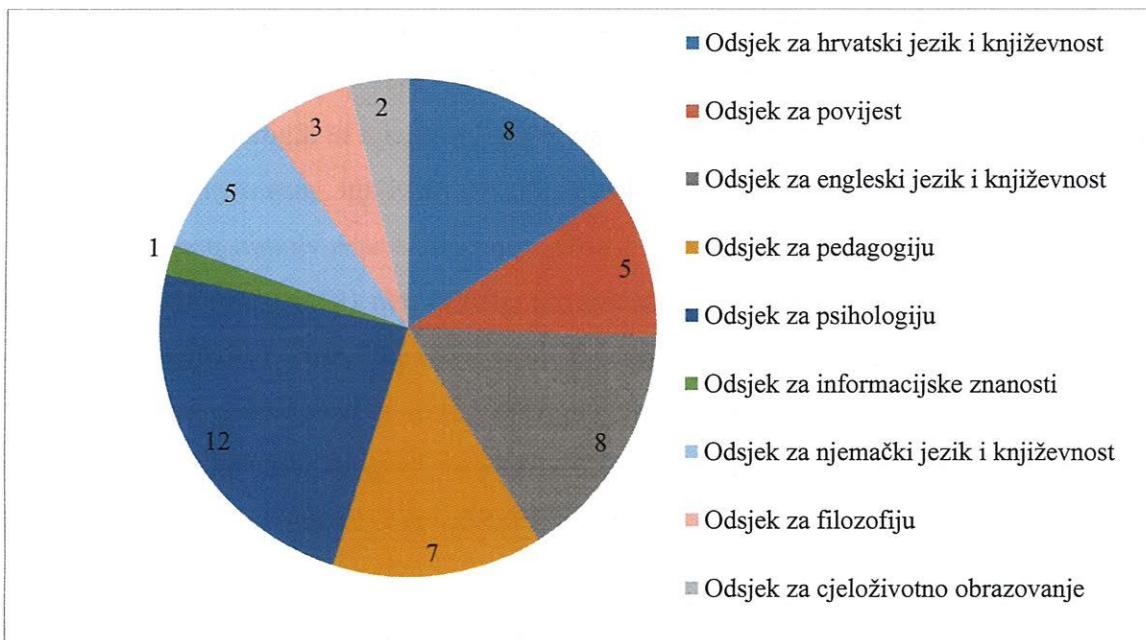
Glede zadovoljstva studentima mentori posebno ističu to što studenti pokazuju motivaciju i interes za svoje područje ($M = 4.40$, $SD = 0.703$), imaju razvijene profesionalne vrijednosti ($M = 4.35$, $SD = 0.833$) – poštuju pravila, norme, dogovore i sl., uočavaju vrijednost (važnost) prakse i njihovog mentoriranja ($M = 4.33$, $SD = 0.735$) te su jasni u komunikaciji ($M = 4.32$, $SD = 0.703$). U nešto manjoj mjeri mentori se slažu da studenti posjeduju potrebna teorijska znanja u svom području ($M = 3.91$, $SD = 0.872$). Kada su procjenjivali mogućnost razvijanja ranije spomenutih generičkih i prenosivih kompetencija te digitalnih kompetencija, mentori su procijenili kako studenti na praksi najmanje razvijaju *poznavanje rada drugih zemalja u dijelu profesije* ($M = 2.09$, $SD = 1.027$), *sposobnost upravljanja projektima* ($M = 2.61$, $SD = 1.243$), *poznavanje metoda znanstvenog istraživanja* ($M = 2.79$, $SD = 1.256$) te *sposobnost za rad s pripadnicima drugih kultura ili orientacija* ($M = 2.89$, $SD = 1.272$). S druge strane, mentori smatraju kako se na praksi najviše razvija *odgovornost u radu i procjena kvalitete vlastitog rada* ($M = 4.20$, $SD = 0.659$), *sposobnost primjene stručnih znanja u praksi* ($M = 4.19$, $SD = 0.701$), *samostalnost u radu* ($M = 4.17$, $SD = 0.735$) te *sposobnost učinkovitog korištenja vremena* ($M = 4.14$, $SD = 0.705$).

Mentori smatraju kako im mentoriranje u velikoj mjeri daje uvid u vlastite jake i slabe strane ($M = 4.31$, $SD = 0.772$), predstavlja napredak u profesionalnom razvoju ($M = 4.26$, $SD = 0.909$) te povećava samopouzdanje ($M = 4.18$, $SD = 0.846$), dok se u nešto manjoj mjeri slažu da s mentoriranjem dobivaju nove teorijske spoznaje ($M = 3.87$, $SD = 1.059$). Mentori također naglašavaju kako im je izrazito važna mogućnost komunikacije i interakcije sa studentima ($M = 4.57$, $SD = 0.645$).

5.2.3. Rukovoditelji

Anketu evaluacije studentske prakse Filozofskog fakulteta Osijek ispunilo je sveukupno $N = 19$ rukovoditelja (42.1 % ženskog spola i 57.9 % muškog spola) ustanova u kojima su studenti bili na praksi. Prosječna dob rukovoditelja iznosi $M = 48.95$ godina ($SD = 9.913$), a u prosjeku 7.45 godina ($SD = 6.974$) su proveli kao rukovoditelj u svojoj ustanovi. Većina rukovoditelja visoke je stručne spreme (94.7 %), dok je samo jedan od njih više stručne spreme (5.3 %). Procjenjujući vlastitu upoznatost sa studentskom praksom u svojoj ustanovi, većina rukovoditelja navodi kako je imala priliku nekoliko puta susresti studente tijekom njihove

prakse (52.6 %), dok nešto manje njih izravno i učestalo nadgleda mentoriranje i provođenje studentske prakse (15.8 %). Također, manji broj njih samo je upoznat s osnovnim podatcima putem dopisa (15.8 %) ili im je mentor dostavio podatke o broju studenata i načinu provođenja prakse (15.8 %). Na Grafičkom prikazu 3. može se vidjeti broj studenata prema pojedinim odsjecima fakulteta koji su bili na praksi u ustanovama rukovoditelja koji su ispunili anketu evaluacije.

Grafički prikaz 2. Broj studenata s pojedinih odsjeka fakulteta na praksi u ustanovama rukovoditelja uključenih u evaluaciju prakse.

Od 2018. do sredine 2019. godine u ustanovama rukovoditelja koji su ispunili anketu evaluacije na studentskoj je praksi najčešće bio samo jedan student (31.6 % ustanova) ili dva studenta (10.5 % ustanova), dok je u manjem broju ustanova na praksi bilo više od tri studenta Filozofskog fakulteta Osijek. Promatrajući i studente drugih fakulteta u Osijeku, u navedenim je ustanovama na praksi također najčešće bio jedan (21.2 % ustanova), dva (10.5 % ustanova) ili tri studenta (10.5 %), a u manjem broju ustanova ih je bilo 7 i više. U ustanovama uključenih rukovoditelja studenti praksu najčešće provode tijekom diplomskog studija (57.9 %) ili tijekom preddiplomskog i diplomskog studija (26.3 %), dok su u samo jednoj ustanovi studenti praksu obavljali samo tijekom preddiplomskog studija (5.3 %).

Evaluacijom studentske prakse od strane rukovoditelja ispitan je općenito zadovoljstvo praksom i nekim njenim aspektima, zadovoljstvo studentima na praksi te mogućnost razvoja vještina studenata (*Napomena: svi daljnji rezultati izraženi su u obliku aritmetičke sredine na AZVO sustava osiguranja kvalitete u obrazovanju*)

skali od 1 do 5, osim kada je to drugačije navedeno). Rukovoditelji su generalno vrlo zadovoljni provođenjem studentske prakse studenata Filozofskog fakulteta Osijek u njihovoj ustanovi ($M = 4.21$, $SD = 0.713$). Nadalje, rukovoditelji su visoko zadovoljni i angažmanom studenata na praksi ($M = 4.24$, $SD = 0.903$) te njihovim izvršavanjem dužnosti vezanih uz praksu ($M = 4.13$, $SD = 1.258$), dok su nešto manje zadovoljni organizacijom studentske prakse ($M = 3.76$, $SD = 1.033$) te dobitcima za njihovu ustanovu ($M = 3.44$, $SD = 1.153$), kao što su npr. suradnja i razmjena znanja putem studenata. Najmanje zadovoljstvo rukovoditelji iskazuju glede sustava nagrađivanja njihovih djelatnika koji mentoriraju praksu ($M = 2.44$, $SD = 1.209$). U prosjeku dvoje ili troje rukovoditelja nije moglo procijeniti navedene aspekte studentske prakse, odnosno naveli su kako nisu dovoljno s njima upoznati. Na skali od 1 do 3 (1 = premalo, 2 = optimalno, 3 = previše) rukovoditelji su procjenjivali trajanje i zastupljenost studentske prakse tijekom studija te komunikaciju s djelatnicima Filozofskog fakulteta Osijek u vezi sa studentskom praksom. Rukovoditelji smatraju da je praksa premalo zastupljena tijekom studija ($M = 1.36$, $SD = 0.497$), premalo traje ($M = 1.57$, $SD = 0.514$) i da je nešto manje komunikacije s djelatnicima fakulteta ($M = 1.74$, $SD = 0.452$), nego što bi trebalo biti. Većina smatra kako bi se praksa trebala održavati češće, nekoliko puta tijekom godine, kako bi trebala biti vremenski duža te kako bi trebalo biti više komunikacije između njih i djelatnika fakulteta u vezi sa studentskom praksom. Rukovoditelji smatraju kako njihovi djelatnici mentori nisu niti premalo, niti previše opterećeni studentskom praksom ($M = 2.06$, $SD = 0.429$). Dvoje rukovoditelja nije bilo dovoljno upoznato sa studentskom praksom kako bi mogli procijeniti opterećenje mentora, dok njih petero nije moglo procijeniti trajanje i zastupljenost studentske prakse tijekom studija. Rukovoditelji se u nešto manjoj mjeri slažu kako studenti tijekom prakse stječu praktično iskustvo u području studiranja ($M = 3.67$, $SD = 1.283$), kako ih praksa priprema za svijet rada ($M = 3.67$, $SD = 1.283$) te im daje realističnu sliku budućega posla ($M = 3.78$, $SD = 1.003$), no svejedno bi većina uglavnom preporučila svojim kolegama rukovoditeljima da prihvate studentsku praksu u svojim ustanovama ($M = 4.06$, $SD = 1.110$).

Procjenjujući studente na praksi, rukovoditelji najviše ističu kako studenti pokazuju motivaciju i interes za svoje područje ($M = 4.33$, $SD = 0.724$), posjeduju potrebna teorijska znanja u svom području ($M = 4.31$, $SD = 0.855$), imaju razvijene profesionalne vrijednosti, odnosno poštuju pravila, norme i dogovore ($M = 4.29$, $SD = 0.825$) te uočavaju vrijednost (važnost) prakse i mentorova truda ($M = 4.29$, $SD = 0.825$). Također, smatraju ih stručnima, fleksibilnima, jasnima u komunikaciji te spremnima postaviti pitanja. U prosjeku četiri do šest rukovoditelja nije moglo procijeniti studente koji su bili na studentskoj praksi u njihovoj ustanovi.

Glede razvoja ranije spomenutih generičkih i prenosivih kompetencija te digitalnih kompetencija, rukovoditelji smatraju kako studenti na praksi najviše imaju prilike razvijati *sposobnost usmene i pismene komunikacije na materinskom jeziku* ($M = 4.50$, $SD = 0.760$), *sposobnost brzog usvajanja novih znanja i vještina* ($M = 4.23$, $SD = 0.927$) te *samostalnost u radu* ($M = 4.20$, $SD = 1.1014$). Prema mišljenju ispitanih rukovoditelja studentska praksa studentima najmanje omogućava razvoj *sposobnosti pisanja i govorenja na stranim jezicima* ($M = 2.92$, $SD = 1.382$), *sposobnosti razumijevanja stručne literature na stranom jeziku* ($M = 3.08$, $SD = 1.320$) te *sposobnosti upravljanja projektima* ($M = 3.08$, $SD = 1.311$). U prosjeku četiri do sedam rukovoditelja nije moglo procijeniti mogućnost razvoja kompetencija studenata na praksi jer nisu upoznati s istim.

5.3. Rezultati evaluacije školske prakse na Programu pedagoško-psihološko-metodičko-didaktične izobrazbe Filozofskog fakulteta u Osijeku

5.3.1. Polaznici

Anketu je ispunilo 32 polaznika PPDMI u akademskoj godini 2018./2019. Većina anketiranih polaznika u praksu je bila uključena jedanput (62,5 %), nešto više od desetine ispitanika dvaput (12,5 %), triput je bilo uključeno 6,3 % polaznika i više od tri puta 18,8 %. Polaznici su pretežito samostalno birali mentora i školu u kojoj će obaviti praksu, njih 62,5 %, gotovo trećina ispitanih polaznika odabrala je mogućnost da im školu u kojoj će polagati Školsku praksu bira Filozofski fakultet (28,1 %), a tek nekolicina (3,1 %) izjasnila se da je izbor mentora i ustanove bio uz pomoć voditelja prakse. Dio ispitanika (6,3 %) naveo je da već ima radno iskustvo u odgojno-obrazovnoj ustanovi (školi ili učilištu), stoga nije imao obvezu polagati Školsku praksu. Najveći broj ispitanika izjasnio se da je praksu obavio u Osijeku, njih 28,2 %, dok su ostali anketirani polaznici naveli različite gradove u kojima su polagali Školsku praksu (Beli Manastir, Crikvenica, Čakovec, Donji Miholjac, Drenovci, Hrvatska Kostajnica, Pula (2), Metković (2), Rijeka, Slatina, Split, Sinj, Sveti Martin na Muri, Šibenik, Valpovo, Varaždin, Vinkovci, Zadar Županja). Školsku je praksu u individualnome obliku polagalo najviše ispitanih polaznika, njih 68,8 %, a u skupini s ostalim polaznicima njih 6,3 %. Četvrtačina ispitanika (25 %) navela je druge različite odgovore: *imam predavačko iskustvo, oboje navedeno, praksa mi se priznala zbog rada u školi duže od 21 dan u punoj satnici, s mentorom i učenicima u razredu, u učionici s učenicima, već sam zaposlena u školi.*

Procjenjujući zadovoljstvo praksom, polaznici su svoje zadovoljstvo iskazali visokim prosječnim ocjenama u kategorijama zadovoljstva mentorom (4.78), **voditeljem prakse na** Sustava osiguranja kvalitete u obrazovanju.

fakultetu (4.50), dostupnosti mentora za praksu (4.75), organizacijom prakse (4.50) te generalno zadovoljstvo (4.66). Zadovoljstvo trajanjem prakse i operativnim procedurama polaznici su procjenjivali na skali od 1 do 3, (*premalo, optimalno, previše*) pri čemu su ove dvije kategorije ocijenili prosječnim ocjenama 1.72 (zadovoljstvo trajanjem prakse) i 1.97 (zadovoljstvo operativnim procedurama).

Glede optimalnoga trajanja prakse polaznici su iznosili različite prijedloge, od jednoga sata do jednoga mjeseca, odnosno ostvarivanje prakse tijekom trajanja cijele izobrazbe. Posebno se uočava isticanje povećanja broja oglednih mentorovih sati i broja polaznikovih javnih sati.

Izvrsnom ocjenom (4.53) polaznici su se izjasnili u svezi s tvrdnjom da im je školska praksa omogućila bolje razumijevanje koncepata, teorija i vještina potrebnih za rad u području struke. Također izvrsnim ocjenama i visokim prosjecima polaznici su se izjasnili o svojim mentorima u odnosu na mentorovu profesionalnost i stručnost u pristupu (4.78), fleksibilnost i spremnost na prilagodbu (4.84), jasnoću u komunikaciji (4.78), uspješnost u prenošenju znanja (4.69), spremnost pomoći (4.88), dostupnost za pitanja (4.91) te posjedovanje potrebnih znanja u svojoj profesiji (4.88). Svi su se polaznici izjasnili da nisu imali neugodnih iskustava tijekom prakse. Polaznici su imali mogućnost razvoja različitih kompetencija tijekom prakse. Najviše prosječne ocjene zabilježene su kod samostalnosti u radu (4,41), zatim kritičnosti i samokritičnosti (4,25) te odgovornosti u radu i procjeni kvalitete vlastitog rada (4,22), a najmanje kod poznavanja rada drugih zemalja u dijelu profesije (propisa, ekonomije i sl.) (1,91), sposobnosti pisanja i govorenja na stranim jezicima (2,19) te sposobnosti za rad s pripadnicima drugih kultura ili orientacija (2,37). Prosječnom ocjenom dobar, koja se kreće u rasponu od 2,53 do 3,47, polaznici su procijenili kompetencije analitičkog razmišljanja koje uključuje matematičke vještine, sposobnost razumijevanja stručne literature na stranom jeziku, sposobnost upravljanja projektima, poznavanje metoda znanstvenog istraživanja, razvoj vlastitih digitalnih kompetencija, uređivanje i izmjena digitalnog sadržaja različitih oblika, komunikaciju i suradnju korištenjem digitalnih tehnologija, kritičku procjenu valjanosti i pouzdanosti podataka i njihovih izvora te pregled i pretragu podataka i digitalnog sadržaja. Prosječnim ocjenama od 3,53 do 4,19 polaznici procjenjuju kompetencije koje se odnose na poduzetnički duh i sposobnost preuzimanja inicijative, sposobnosti rada pod pritiskom, identificiranja i rješavanja problema, brzog usvajanja novih znanja i vještina, argumentiranog donošenja odluka, razvijanja i argumentiranja vlastitog stava, motiviranja i vođenja drugih, sposobnost timskog rada, učinkovitog korištenja vremena, kreativnost i inovativnost u radu, sposobnost usmene i pismene komunikacije na materinskom jeziku, prilagodbu i djelovanje u novim situacijama, sposobnost primjene stručnih znanja u praksi i stručna znanja.

Ispitani polaznici procjenjuju da su tijekom školske prakse najviše stekli profesionalna znanja važna za njihovu buduću karijeru i napredak u profesionalnom razvoju (4,22), zatim znanja, vještine i tehnike koje dosad nisu imali prilike naučiti tijekom nastave (4,19) i veće samopouzdanje (4,13), dok se nešto malo manjom prosječnom ocjenom (4,06), ali ipak vrlo dobrom, polaznici izjašnjavaju glede uvida u vlastite jake i slabe strane te povezanosti akademskih zadataka s budućim poslom.

U izjašnjavanju o tome što bi predložili kao poboljšanje školske prakse, dio je istaknuo svoje zadovoljstvo praksom kakva jest, a nekolicina je polaznika napisala svoje prijedloge (njih petero), pri čemu su uglavnom isticali povećanje broja sati prakse te mogućnost ranijega početka prakse.

5.3.2. Mentorи

Anketu je ispunilo 25 mentora od kojih je 80 % ženskih i 20 % muških u rasponu od 28 do 61 godinu, što znači u prosjeku 45, odnosno 48 godina. Svi anketirani mentori imaju visoku stručnu spremu (VSS) i pripadaju različitim strukama – ekonomiji, poljoprivrednoj skupini predmeta, strojarskoj struci, psihologiji, stručnim predmetima (ne izjašnjavajući se kojih), likovnoj kulturi, matematici, informatici, psihologiji, biologiji, prirodi i kemiji. Anketirani su mentori izjavili da je praksa pretežito organizirana individualno (96 %), a u grupi s drugim studentima tek 4 %. Nastavnici su mentori studentima za školsku praksu od 1 do 20 godina, što znači $M = 3,56$ i $SD = 4,360$, a godišnje mentoriraju od 1 do 3 polaznika što znači $M = 1,33$ i $SD = 0,624$.

U različitim vrstama zadovoljstva ispitanici su se mentori izjasnili izvrsnim prosječnim ocjenama (na skali od pet ponuđenih odgovora) u dvjema kategorijama – angažmanom polaznika (4.60) i izvršavanjem dužnosti polaznika (4.64) – u dvjema kategorijama visoko vrlo dobrom ocjenom – generalno zadovoljstvo (4.44) i organizacija prakse (4.24). Najmanje su zadovoljni sustavom nagrađivanja mentora (3.44). Glede zadovoljstva trajanjem prakse, zastupljenosti prakse tijekom cijelokupne izobrazbe te komunikacijom s voditeljem prakse na fakultetu, nastavnicima su bila ponuđena tri odgovora na skali 1-3. Najbolje su procijenili zadovoljstvo komunikacijom s voditeljem prakse na fakultetu (1.72), zatim zadovoljstvo trajanjem prakse (1.44) te zadovoljstvo zastupljenosti prakse tijekom cijelokupne izobrazbe (1.40).

Prema mišljenju ispitanih mentora optimalno trajanje prakse svakako bi trebalo biti više nego što je sada, a to znači da su se njihovi odgovori kretali u rasponu od najmanje 2 sata nazočenja satu mentora i 2 samostalno održana sata pa sve do dva tjedna trajanja školske prakse.

Procjenjujući svoje slaganje s ponuđenim tvrdnjama o školskoj praksi, uvjerljivim vrlo dobrim ocjenama mentori su se izjasnili glede tvrdnja da polaznici tijekom prakse stječu praktično iskustvo u području struke (3,76) i da školska praksa priprema polaznike za svijet rada (3,72). Gotovo vrlo dobrom ocjenom, ali ipak dobrom (3,44), mentori su procijenili tvrdnju da školska praksa daje realističnu sliku budućeg posla. Mentor bi preporučili svojim kolegama na poslu prihvaćanje mentorstva polaznicima na ovakvoj praksi (4,16). Kada je riječ o polaznicima koje mentoriraju, ispitanii su se nastavnici izjasnili također visokim prosječnim ocjenama i to izvrsnom ocjenom (4,52) glede razvijenih profesionalnih vrijednosti polaznika (poštuju pravila, norme, dogovore i sl.) te vrlo dobrim procjenama glede profesionalnosti i stručnosti u pristupu praksi, fleksibilnosti i spremnosti na promjenu, jasnoće u komunikaciji, iskazivanju motivacije i interesa za svoje područje, uspješnosti u prenošenju znanja, spremnosti postavljati pitanja, potrebnim teorijskim znanjima u svom području, uočavanju vrijednosti (važnosti) prakse i mentorova mentoriranja.

Tijekom prakse polaznici su imali mogućnost razvijati različite kompetencije. U izjašnjavanju o tome na kojoj su razini polaznici imali priliku razvijati navedene kompetencije tijekom školske prakse, u odgovorima ispitanih nastavnika mentora prevladava vrlo dobra procjena i to u rasponu od 3,52 do 4,16. Tim su se procjenama ispitanii nastavnici izjasnili glede sposobnosti usmene i pismene komunikacije na materinskom jeziku, odgovornosti u radu i procjeni kvalitete vlastitog rada, samostalnosti u radu, kritičnosti i samokritičnosti, sposobnosti argumentiranog donošenja odluka, razvijanja i argumentiranja vlastitog stava, sposobnosti motiviranja i vođenja drugih, sposobnosti timskog rada, učinkovitog korištenja vremena, kreativnosti i inovativnosti u radu, prilagodbe i djelovanja u novim situacijama, sposobnosti brzog usvajanja novih znanja i vještina, primjene stručnih znanja u praksi, stručnih znanja, razvoja vlastitih digitalnih kompetencija, komunikacije i suradnje korištenjem digitalnih tehnologija te pregleda i pretrage podataka i digitalnog sadržaja. Dobrom ocjenom anketirani su se nastavnici izjasnili u tvrdnjama: poduzetnički duh i sposobnost preuzimanja inicijative, sposobnost rada pod pritiskom, sposobnost identificiranja i rješavanja problema, poznavanje metoda znanstvenog istraživanja, analitičko razmišljanje koje uključuje matematičke vještine, znanje u drugim područjima, razvoj, uređivanje i izmjena digitalnog sadržaja različitih oblika, kritička procjena valjanosti i pouzdanosti podataka i njihovih izvora – pri čemu je raspon aritmetičke sredine od 2,76 do 3,44. Najnižim srednjim vrijednostima (od 2,00 do 2,32) anketirani su se mentori izjasnili u odnosu na sposobnost za rad s pripadnicima drugih kultura ili orientacija, poznavanje rada drugih zemalja u dijelu profesije (propisa, ekonomije i sl.), sposobnost razumijevanja

stručne literature na stranom jeziku, sposobnost pisanja i govorenja na stranim jezicima i sposobnost upravljanja projektima.

Procjenjujući sebe kao mentora polaznicima za školsku praksu, ispitanici su se ocijenili visokim izvrsnim ocjenama u kategorijama spremnosti pomoći (4,76), dostupnosti za pitanja (4,72) i posjedovanjem potrebnim znanja u svojoj profesiji (4,52). Gotovo izvrsnim ocjenama, ali ipak prema aritmetičkoj sredini vrlo dobrim, mentori su se procijenili u kategorijama profesionalnosti i stručnosti u pristupu (4,44), zatim fleksibilnosti i spremnosti na prilagodbu (4,48) te u jasnoj komunikaciji (4,48). U procjeni uspješnost u prenošenju znanja razvidna je $M = 4,20$.

Procjenjujući svoje slaganje s tvrdnjama u kojima se tražilo izjašnjavanje o mentoriranju, najviša je prosječna ocjena (4,64) zabilježena uz tvrdnju *Važna mi je mogućnost komunikacije i interakcije s polaznicima*. Vrlo dobre procjene razvidne su kod ostalih triju tvrdnja: *Mentoriranje mi daje uvid u vlastite jake i slabe strane.* (4,04), *Mentoriranjem dobivam nove teorijske spoznaje.* (3,84) i *Mentoriranje predstavlja napredak u mom profesionalnom razvoju.* (4,00). U preporukama i prijedlozima glede organizacije školske prakse mentori su ponajprije isticali duže trajanje prakse uz povećanje broja nastavnih sati, i mentorovih i polaznikovih, te bolju komunikaciju fakulteta i mentora. U završnim komentarima u anketi iščitava se razmišljanje jednoga nastavnika koji drži da polaznici nemaju dovoljno metodičkih i pedagoških znanja za rad u razredu što im predstavlja veliku teškoću te da *Učitelji nemaju dovoljno znanja o vođenju pedagoške dokumentacije, ocjenjivanju, vođenju bilješki, pisanju pripreme*. Također je jedan ispitanik nastavnik izrazio želju za opetovanim mentoriranjem.

5.3.3. Ravnatelji

Kada je riječ o anketiranju ravnatelja, tek ih je troje ispunilo anketu i to ženskih u rasponu od 52 do 63 godine. Sve ravnateljice imaju visoku stručnu spremu (VSS) i ravnatelji su u svojoj ustanovi od 3 do 11 godina. U izjašnjavanju o tome koliko su upoznate sa Školskom praksom koju u njihovoj ustanovi polažu polaznici PPDMI Filozofskog fakulteta u Osijeku, na skali procjene od 1 do 5, u svim trima tvrdnjama (*Upoznat/a sam s osnovnim podacima putem dopisa.; Imao/la sam priliku nekoliko puta susresti polaznike tijekom njihove prakse.; Kao rukovoditelj, izravno i učestalo nadgledam mentoriranje i provođenje Školske prakse.*) zabilježen je omjer od 33,3 %. Tijekom 2018. do danas u školi u kojoj su ispitanice ravnateljice Školsku je praksu polagao jedan polaznik (33,3 %) i troje polaznika (66,7 %) PPDM izobrazbe Filozofskog fakulteta u Osijeku. U izjašnjavanju o tome koliko je ukupno polaznika PPDMI

(Filozofskog fakulteta u Osijeku i drugih fakulteta i ustanova koje provode ovaj program) polagalo Školsku praksu u školi gdje su ispitanice ravnateljice od rujna 2018. do danas navedeno je: 1 polaznik (33,3 %), 3 polaznika (33,3 %) i 5 polaznika (33,3 %).

U odnosu na različite vrste zadovoljstva školskom praksom i polaznicima, razvidne su visoke prosječne ocjene izvrsne (*Zadovoljstvo izvršavanjem dužnosti polaznika 4,67*) i vrlo dobre (*Generalno zadovoljstvo 4,33, Zadovoljstvo organizacijom prakse 4,00, Zadovoljstvo angažmanom polaznika 4,33, Zadovoljstvo sustavom nagradjivanja mentora 4,00 i Zadovoljstvo dobitcima za vašu ustanovu 4,33.*) koje su ravnateljice dale procjenjujući navedene tvrdnje na skali od 1 do 5. Na skali od 1 do 3 ispitanice su procjenjivale zadovoljstvo trajanjem prakse (1,67), zadovoljstvo zastupljeničću prakse tijekom cjelokupne izobrazbe (1,33), zadovoljstvo komunikacijom s djelatnicima fakulteta (1,67) i zadovoljstvo opterećenjem mentora (2,00), pri čemu su na skali procjene bili ponuđeni odgovori: premalo (1) – optimalno (2) – previše (3). Samo se jedna ispitana ravnateljica izjasnila da bi po njezinu mišljenju optimalno trajanje prakse trebalo biti jedan mjesec. Procjenjujući slaganje s ponuđenim tvrdnjama – *Polaznici tijekom prakse stječu praktično iskustvo u području struke. Školska praksa daje realističnu sliku budućeg posla. Školska praksa priprema polaznike za svijet rada. Preporučio/la bih svojim kolegama rukovoditeljima da prihvate Školsku praksu u svojoj ustanovi.* – kod svih je $M = 4,33$. Procjenjujući koliko se ponuđene tvrdnje odnose na polaznike PPDMI Filozofskog fakulteta u Osijeku koji su proveli Školsku praksu u ustanovi u kojoj su ispitanice ravnateljice, razvidna je ista prosječna ocjena (3,67) kod tvrdnja: *Profesionalni i stručni u pristupu praksi.; Fleksibilni i spremni na promjenu.; Pokazuju motivaciju i interes za svoje područje.; Uspješno prenose znanja.; Posjeduju potrebna teorijska znanja u svom području.; Imaju razvijene profesionalne vrijednosti (poštju pravila, norme, dogovore i sl.). i Uočavaju vrijednost (važnost) prakse i mentorova truda.* te ista prosječna ocjena (3,33) kod dviju tvrdnja: *Jasni u komunikaciji sa mnom. i Spremno postavljaju pitanja.* Od ispitanika se tražilo izjašnjavanje o tome na kojoj su razini polaznici PPDMI Filozofskog fakulteta u Osijeku imali prilike razvijati različite kompetencije tijekom školske prakse u školi gdje su ravnatelji. Aritmetička se sredina kreće od 2,33 do 4,00. To znači da je najniža prosječna ocjena (2,33) zabilježena uz tvrdnju koja se odnosi na poznavanje rada drugih zemalja u dijelu profesije (propisa, ekonomije i sl.), a najviša (4,00) uz tvrdnje koje se odnose na sposobnost razumijevanja stručne literature na stranom jeziku, sposobnost usmene i pismene komunikacije na materinskom jeziku, odgovornost u radu i procjenu kvalitete vlastitog rada te razvoj, uređivanje i izmjenu digitalnog sadržaja različitih oblika. Prosječna ocjena dobar zabilježena je uz sljedeće tvrdnje: *Sposobnost za rad s pripadnicima drugih kultura ili orientacija.; Sposobnost pisanja i govorenja na stranim*

sustava osiguranja kvalitete u obrazovanju

jezicima.; Sposobnost upravljanja projektima.; Sposobnost rada pod pritiskom.; Poznavanje metoda znanstvenog istraživanja.; Analitičko razmišljanje koje uključuje matematičke vještine.; Znanje u drugim područjima.; Razvoj vlastitih digitalnih kompetencija.; Komunikacija i suradnja korištenjem digitalnih tehnologija.; Kritička procjena valjanosti i pouzdanosti podataka i njihovih izvora. i Pregled i pretraga podataka i digitalnog sadržaja.

Navodeći svoje preporuke, odnosno prijedloge glede školske prakse, ispitanice su istaknule potrebu za većom komunikacijom između mentora i fakulteta radi detaljnijega dogovora o načinu rada s polaznicima, zatim pravodobno dostavljanje školama svih informacija o praksi te potrebu za dužim trajanjem prakse što bi polaznicima omogućilo temeljiti upoznavanje sa struktukom izvođenja i vođenja nastavnoga sata.

6. Zaključak i smjernice

Cilj unutarnje prosudbe Sustava za osiguravanje kvalitete u 2019. godine bio je procjeniti studentsku praksu na Filozofskom fakultetu u Osijeku.

Povjerenstvo za provođenje unutarnje prosudbe sustava za osiguravanje kvalitete na temelju prikupljenih podataka uočava da je praktična nastava na diplomskoj razini, a osobito na nastavničkim studijima dobro razvijena. Puno je slabije razvijena studentska praksa na preddiplomskoj razini i odvija se samo na jednom studijskom programu te se može

- 1. preporučiti da se pri razvoju i osvremenjivanju preddiplomskih studijskih programa razmotre mogućnosti i razviju kolegiji koji bi studentima preddiplomskih studija omogućili stjecanje znanja u realističnom okruženju, moguće i u vježbaonicama ili putem klasične studentske prakse, ali s jasno određenim zadatcima, sukladno znanjima i vještinama studenata na toj razini obrazovanja.**

Nadalje, na diplomskoj razini vidljivo je da postoje programi bez studentske prakse ili kolegiji u kojima nisu definirani sadržaj i ishodi kolegija stoga

- 2. preporučujemo razvijanje ili doradu kolegija i u okviru tih studijskih programa, sukladno standardima.**

Postojeća dokumentacija (Pravilnik o stručnoj praksi studenata, opisi kolegija koji se odnose

na praktičnu nastavu s razrađenim studentskim opterećenjem i ishodima učenja, ugovori s institucijama i organizacijama u kojim se provodi praksa te dopisi tim institucijama i organizacijama, mrežna aplikacija koja omogućuje integraciju podataka studenata, mentora i voditelja studentske prakse) ukazuju na visoku razinu sustavnosti u organiziranju i provođenju studentske prakse na studijskim programima koji imaju organiziranu takvu praksu. Istovremeno, iako to daje strukturu i okvir, može dovesti do velikih zahtjeva administrativne prirode osobito za studente i voditelje, a povremeno voditelji naglašavaju potrebu za direktnijim nadgledanjem studentske prakse, za što su mogućnosti relativno male.

3. S obzirom na to, preporučujemo razmotriti vrednovanje rada voditelja povećanjem udjela rada koji se prepoznaje kao dio rada na ovim kolegijima i pronalaženje mogućnosti direktnijeg i većeg nagradivanja mentora, kao i sustavna rješenja u suradnji sa studentima, voditeljima, mentorima i rukovoditeljima vanjskih dionika kako bi se smanjila opterećenost studenata i kolizije njihovih obveza.

Podatci iz provedenih SWOT analiza i anketa sustavno ukazuju na dosta visoko zadovoljstvo postojećom praksom, na brojne kompetencije koje se razvijaju u okviru studentske prakse, ali i na suglasje svih uključenih o sljedećem što je ujedno i preporuka ovog povjerenstva:

4. preporučujemo povećanje ukupnog trajanja studentske prakse i proširenje trajanja tijekom više godina studiranja na preddiplomskog i diplomskoj razini.

Korištena anketa može biti ujednačen i sustavan način prikupljanja povratne informacije od studenata, mentora i poslodavaca te dodatan način praćenja postignutih ishoda, stoga

5. preporučujemo sustavno prikupljanje navedenih podataka.

Važno je dosljedno i u svim kolegijima pratiti ishode studentske prakse te

6. preporučujemo da se nakon uvođenja kolegija na studijima gdje nema studentske prakse ili dorade postojećih kolegija bez ishoda sustavno prati njihovo ostvarivanje, kao i da se na postojećim kolegijima nastavi sustavno pratiti ostvarivanje predviđenih ishoda studentske prakse.

Sukladno utvrđenom radom ovoga Povjerenstva može se zaključiti da je studentska praksa na Filozofskom fakultetu u Osijeku, a prema standardu 2.6. Standarda za vrednovanje

sustava osiguranja kvalitete u obrazovanju

kvalitete sveučilišta i sastavnica sveučilišta u postupku reakreditacije visokih učilišta na **prijelazu zadovoljavajuće razine kvalitete prema visokoj razini kvalitete**. Uočljiva je velika raznolikost, pa se može zaključiti da je razvijenost na visokoj razini kvalitete na diplomskim nastavničkim studijima, dok je na nekim preddiplomskim studijima i pojedinim nenastavničkim diplomskim studijima ta razina između nezadovoljavajuće i minimalne razine kvalitete. Ipak, imajući u vidu specifičnost tih programa, treba provjeriti može li se uvesti studentska praksa s obzirom na to da navedeni standard naglašava uz obrazloženje standarda da studentsku praksu treba uvesti „gdje je to primjenjivo“.

Predsjednica Povjerenstva za unutarnju prosudbu
sustava za osiguravanje i unapređivanje kvalitete

Izv. prof. dr. sc. Daniela Šincek

U Osijeku 19. studenoga 2019.

ESG Certifikat
sistava osiguranja
kvalitete u obrazovanju